

Ewa Trzaskowska

PhD, Hab. Associate Professor

The John Paul II Catholic University of Lublin, Institute of Landscape Architecture

Paweł Adamiec

MSc

The John Paul II Catholic University of Lublin, Institute of Landscape Architecture

Contemporary problems of historical parks in Lublin Province

Abstract

Historic parks form a space with huge cultural, natural and functional potential, affecting to the functioning of agglomerations and little towns. In this study we made a penetrating analysis of historical data, and natural, functional, spatial and compositional aspects of parks in Lublin province, indicating to the scope of respect for the place of tradition. Our findings and results may be helpful in the forming of historical parks.

Keywords: *parks, green areas, revaluation, Lublin province*

Introduction

The groups of nature conservators, historic preservation officers, designers, ecologists and users are divided regarding the issues of historic parks and guidelines for their development. Each group defines different aspects of those areas as most valuable, worth conservation, maintaining or introducing [Siewniak & Sikora 2010: 37-39]. It is extremely hard to say which of the intertwined relations shaping the very issue of the place are the most important because each and every park should be analyzed and defined separately [Rylke 1987].

The subject of this article is to diagnose the current condition and problems of the historic parks on Lubelszczyzna. The results of the research were applied to determine the directions of park development taking into account the socio-cultural, environmental and functional aspects.

The substance and methods

The research began in May 2012, was completed in June 2017. 6 parks located in Lublin were analyzed in details: Abramowice, Bronowice, Felin, Rusalka, Saski, Węglin. Another 19 palace areas located in lubelskie province in: Bychawa, Gardzienice, Karczmiska, Kluczkowice, Kock, Kozłówka, Lubartów, Naęczów, Opole Lubelskie, Radzyń Podlaski, Różanka, Sobianowice, Włodawa, Zamość, Zawieprzyce were also analyzed. The selection of researched areas was influenced by their historical and cultural values as well as the presence of aged park greenery.

Following research courses have been conducted:

- cultural aspects and historical analysis (in order to determine the relationship between the present and the past character of the place and the degree of maintenance of valuable forms and spatial divisions);
- sensual analysis (in order to identify the elements of a particular impact on the senses and the sense of security);
- functional and spatial analysis (in order to identify ways of spatial economy and spatial features);
- availability analysis (in order to determine the degree of accessibility for groups such as: users, the degree of risk to users or the area (level of security), animals, handicaps, service area and other public services like police, fire, ambulance);
- compositional and spatial analysis based on the current situation including historical assumptions (in order to determine the current condition of historic items)
- traffic analysis on the area and surroundings (in order to determine the load of pedestrian passageways, roads and cycle paths and to indicate their rank);
- ecological structure analysis and evaluation of the role of greenery as a refuge for animals (in order to determine the ecological relationships between park areas and their neighborhood);
- inventory of built environment based on the elements of small architecture and equipment, infrastructure and types of ground (in order to determine the condition {state of preservation}, stylistic compatibility and quantity of individual objects);
- inventory of the flora and comprehensive documentation of the environment (diagnosis and assessment), distinguishing between the groups: trees, bushes, shrubs, vines, herbaceous-flower beds, rock gardens, lawns;
- identification of the main problems and conflicts in natural areas;
- community interview conducted among parks users on quality assessment of greenery and leisure conditions on the area.

Results of the research and conclusions

The research showed that only two objects – in Różanka and Rusałka do not perform their function properly and are at the stage of revaluation and re-design works. First of this two places – although neglected – still has great natural and landscape value. Abramowice park was pointed out as a very neglected area in use. The list of parks with the largest yet untapped potential include: Kock, Radzyń Podlaski, Zamość, Zawieprzyce and the list of modernized parks include: Bronowice, Ogród Saski, Gardzienice i Opole Lubelskie. The top rated objects are: Kozłowce, Puławy and Lubartów. The other objects can not be clearly classified, due to the disparities in function, space and history. The analyzes identified a number of issues that determine the nature of the parks. Those issues arise from misunderstanding of the nature of the researched areas by land owners, contractors and users. Most of the observations apply to all objects, or those with a similar mode of operation and emerged as the result of specific factors. Going by origins there are 4 major groups of concerns regarding functioning of parks.

The basic problems of the historic parks in Lubelszczyzna when it comes to **historical and cultural value** are:

- not taking into account during the redevelopment of the park historical spatial relations between the architecture and landscape, including the destruction of the historical compositional axes;
- forcing to revive historical compositional axes, in places where the former spatial context has been lost due to changes in development of neighbouring area, especially the introduction of contemporary objects (eg fences, car parks, etc.);
- no emphasizing of local identity based on *genius loci*;
- creating zones which are incompatible with the nature of space and lack of respect for existing contemporary divisions of space;
- significant contribution and impact of contemporary architecture and forms of technical and industrial base;
- no clear signs, commuting, gates or informants, signaling the change in the nature of space;
- solutions were unified and patterns of landscape architecture were duplicated regarding used technologies and functions selection, with no respect to the individual character of the place and the needs of users;
- building modern architectural objects, freestanding facilities, dining and sanitary facilities, building additions;
- building objects of landscape architecture such as modern fencing, lamp-posts and litter bins;
- using construction materials that are not relevant to the history of the place.

The problems when it comes to **using the space** of historic parks are:

- space has been designed exclusively for specific, individual functions, without including the aspect of multifunctionality of the public space;

- mismanagement of objects by taking care only of selected elements such as paving or fencing, not including the need of reconstructing the greenery structure, delineation of zones and functional and spatial division.
- historic buildings were transferred to the institutions that do not have financial support and the possibility of maintenance of these facilities: educational and cultural entities (schools, libraries, community centers), health care and social care (nursing homes, hospitals, clinics) institutions;
- conducting mass events unrelated to the *genius loci* of this facility and with no relation to the style of the area;
- complete freedom for users' actions or very strict regulations of park use;
- no coherent plan for parks usability;
- formal, functional and conceptual distinction of a park, resulting in its program separation from other areas;
- commercialization of the nature of area;
- under-use of strategic importance and prestige of a park, skipping the aspect of tourism;
- a small number of temporary executions;
- degradation due to the use of perishable materials;
- no cyclical revaluation activities.

When it comes to **greenery management and the natural and ecological aspects** of historic parks the problems are:

- lack of forest stand management;
- randomness of revaluation, activities and unjustified plantings;
- randomness of care activities such as unjustified tree fellings and clippings;
- planting species of trees, shrubs and herbaceous unrelated to the historical and natural character of the area;
- planting contrary to the terms of the park habitat (for example, plants that need a strong exposure to the sun, in the shade);
- plantings only exotic plants without trying to use native species in order to reconstruct the ecological structure;
- not including the variability of colors and conformation of plants through the year;
- planting plants with large habitat requirements, without being able to provide them appropriate care;
- not including the needs of wildlife habitat, failing to apply appropriate solutions such as bird bath, sized nest boxes, ecological niches;
- ignoring of the ecological relationships in the parks and their neighborhood by cutting objects from the rest of ecological structures;
- no teaching activities to popularize natural science at parks using information boards, designations of plants and communities as well as informants [Szumacher 2005: 107-120].

In the **social aspects** of the historic parks the problems are:

- low awareness of the history of the place among users and the resulting spatial properties
- lack of understanding and respect for the nature and of the place and its destination;
- poor sense of aesthetics that leads to wrong solutions regarding of park space modification;
- no sense of responsibility for the development of the parks or passive participation in public consultations;
- low awareness of the role of the individual in a participatory process among park users;
- no use of the symbolism of plants, colors, patterns;
- unification and standardization of the design methods and means of expression, passive and literal imitation of old cultural, intellectual and artistic patterns;
- disturbances in the process of participation occurring mainly where dialogue was not preceded by adequate public education, or where the limits of participation have not been clearly signaled;
- vandalism and pathogenic behavior;
- failure to exploit the potential of parks by the owners / managers for the promotional purposes of the city

In the **economic aspects** of the historic parks the problems are:

- lack of sufficient funds to carry out restoration
- high running cost needed to maintain the proper functions of the park;
- decline in the value of land, due to the change of the spatial structure of cities or negative neighborhood;
- lack of skillful management and proper promotion [Zachariasz 2009], [Trzaskowska & Adamiec 2014].

It is important that the carried out analysis and program assumptions for the parks include:

- definition of the park as a specific ecosystem conditioned by historical, cultural, environmental, technological, economic and humanist factors;
- the core idea in developing *genius loci* in its historical, social, environmental, recreational and economic perspective;
- basic recreational comfort factors at the park and other functions related to the purposes of recreation;
- unique character of the entirely park complex adjusted to local and regional natural and cultural features, climate, terrain, water system, soil conditions, plant communities and composition;
- creating an ecosystem of recreational high absorbency, resistance and value which should pave way for a park-based economy;

- adjusting the content and form of architecture, landscape architecture, building materials, communication and other technical equipment according to the nature of space and the needs of users and the terrain;
- creating a system of diverse park interiors related to architecture;
- competent handling of mood, symbol, color, shape, smell and sound;
- creating optimal conditions for the growth and development of fauna and flora that speak of the nature of the space.

Summary

Historical parks as areas with great potential, often determine the value and attractiveness of the city area. Improper use and lack of understanding of the nature of the area reflects in the quality of life of the citizens, economic and natural aspects and leads to history unawareness as well as stops the cultural development.

By identifying the current values of those places and comparing these values against the historical aspects it is possible to enter upon the appropriate courses of action for restoration or preservation. The researches show that it is not always advisable to rebuild the monuments but only mark its presence in the midst of solutions for today's users needs.

[DOI: 10.15584/topiarius.2018.7.5](https://doi.org/10.15584/topiarius.2018.7.5)

Ewa Trzaskowska

dr hab.

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Instytut Architektury Krajobrazu

Paweł Adamiec

mg inż.

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Instytut Architektury Krajobrazu

Współczesne problemy zabytkowych parków Lubelszczyzny

Streszczenie

Zabytkowe parki stanowią przestrzeń o ogromnym potencjale kulturowym, przyrodniczym i użytkowym, wpływając na funkcjonowanie dużych aglomeracji, jak i miasteczek. W artykule, analizie poddano dane historyczne oraz aspekty przyrodnicze, funkcjonalno-przestrzenne i kompozycyjne parków Lubelszczyzny, wskazując na zakres obecnego poszanowania dla tradycji miejsca. Ustalenia i wyniki uzyskane podczas badań mogą stanowić pomoc w kierunkach kształtowania przestrzeni parków historycznych.

***Słowa kluczowe:** parki, tereny zieleni, rewaloryzacja, Lubelszczyzna*

Wstęp

Problematyka historycznych parków oraz wytyczne do ich kształtowania dzielą środowiska konserwatorów zabytków i przyrody, projektantów, ekologów oraz użytkowników. Każda z grup definiuje inne aspekty tych terenów, jako najbardziej wartościowe i warte ochrony, utrzymywania czy wprowadzenia [Siewniak i Sikora 2010: 37-39]. Trudne jest jednoznaczne określenie dla ogółu parków, które z zależności kształtujących tkankę miejsca są najważniejsze, bowiem każda przestrzeń powinna być analizowana i definiowana odrębnie [Rylke 1987].

Celem pracy była diagnoza stanu historycznych parków Lubelszczyzny oraz problemów w nich występujących. Wyniki z przeprowadzonych analiz posłużyły do określenia kierunków kształtowania badanych przestrzeni z uwzględnieniem aspektów społeczno-kulturowych, ekologicznych oraz funkcjonalnych.

Material i metoda

Badania rozpoczęto w maju 2012 roku i ukończono w czerwcu 2017. Szczegółowej analizie poddano 6 parków historycznych położonych na terenie Lublina: Abramowice, Bronowice, Felin, Rusalka, Saski, Węglin. Przeanalizowano również tereny 19 obiektów pałacowych położonych w województwie lubelskim, w: Bychawie, Gardzienicach, Karczmiskach, Kluczkowicach, Kocku, Kozłówce, Lubartowie, Nałęczowie, Opolu Lubelskim, Puławach, Radzynie Podlaskim, Różance, Sobianowicach, Włodawie, Zamościu, Zawieprzycach. Wybór badanych obszarów uwarunkowany był ich wartościami historyczno-kulturowymi oraz obecnością wiekowej zieleni parkowej.

W parkach przeprowadzono następujące badania:

- analizę historyczną i analizę aspektów kulturowych (w celu określenia: zależności pomiędzy teraźniejszym, a przeszłym charakterem miejsca oraz stopnia utrzymania wartościowych form i podziałów przestrzennych);
- analizę sensualną (w celu wskazania elementów przestrzeni o szczególnym oddziaływaniu na zmysły i poczucie bezpieczeństwa);
- analizę funkcjonalno-przestrzenną (w celu wskazania podziałów na sposoby zagospodarowania przestrzeni oraz przeważające funkcje);
- analizę dostępności (w celu określenia stopnia dostępności dla grup takich jak: użytkownicy, osoby zagrażające użytkownikom lub terenowi, zwierzęta, osoby z utrudnieniami ruchu, obsługa terenu oraz służby: policja, straż pożarna, pogotowie);
- analizę kompozycyjno-przestrzenną w oparciu o stan obecny, z uwzględnieniem historycznych układów założeń (w celu określenia obecnego zachowania elementów historycznych);
- analizę natężenia ruchu dotyczącą terenów oraz okolic (w celu określenia obciążenia ciągów komunikacyjnych pieszych i jezdnych, ścieżek rowerowych oraz wskazania ich rangi);
- analizę struktury ekologicznej oraz ocenę roli zieleni występującej, jako ostoi dla zwierząt (w celu określenia zależności ekologicznych pomiędzy przestrzenią parków, a ich sąsiedztwem);
- inwentaryzację elementów zagospodarowania terenu w oparciu o elementy małej architektury i wyposażenia, sieci infrastrukturalne, typy nawierzchni (w celu określenia stanu zachowania, zgodności stylistycznej i ilości poszczególnych obiektów);
- inwentaryzację flory oraz kompleksową dokumentację środowiska (diagnoza i ocena stanu) z rozróżnieniem na grupy: drzew, krzewów, krzewinek, pnączy, roślin zielnych oraz form zieleni takich jak rabaty, skalniaki i trawniki;
- identyfikację podstawowych problemów i konfliktów na obszarach przyrodniczych;

- wywiad środowiskowy przeprowadzony wśród użytkowników parków, dotyczący oceny jakości zieleni i warunków wypoczynku w danym obiekcie.

Wyniki i wnioski

Przeprowadzone badania wykazały, że tylko 2 obiekty – w Różance i na Rusałce, nie pełnią właściwie swojej funkcji i są na etapie prac rewaloryzacyjno-projektowych. Pierwszy z nich, mimo iż zaniedbany, posiada nadal ogromne walory przyrodniczo-krajobrazowe. Jako teren użytkowany, o dużym zaniedbaniu wskazano Abramowice. Do parków o największym ale niewykorzystanym potencjale zaliczono: Kock, Radzyń Podlaski, Zamość i Zawieprzycę, zaś do obszarów uwspółcześnionych: Bronowice, Ogród Saski, Gardzienice i Opole Lubelskie. Najlepiej w zbiorczej ocenie wypadły obiekty w Kozłowie, Puławach i Lubartowie. Pozostałych obiektów nie można jednoznacznie sklasyfikować, ze względu na rozbieżności funkcjonalno-przestrzenne i historyczne.

Analizy wskazały szereg problemów determinujących charakter przestrzeni parków. Wynikają one z niewłaściwego rozumienia charakteru badanych obiektów, zarówno przez właścicieli terenów, wykonawców czy użytkowników. Większość problemów dotyczyła wszystkich obiektów, bądź tych o podobnym sposobie użytkowania i była następstwem konkretnych czynników. Poprzez określenie ich pochodzenia, można wydzielić 4 grupy zagadnień, które dotyczą trudności w prawidłowym działaniu parków.

Do podstawowych problemów historycznych parków Lubelszczyzny **w zakresie wartości historyczno-kulturowych**, zaliczono:

- nieuwzględnianie podczas przebudowy parku historycznych zależności przestrzennych pomiędzy architekturą, a otoczeniem, w tym niszczenie dawnych osi kompozycyjnych;
- usilne odtwarzanie historycznych osi kompozycyjnych, w miejscach gdzie dawny kontekst przestrzenny zatracony został przez przemiany sąsiadujących z parkiem terenów, szczególnie wprowadzeniem obiektów o charakterze współczesnym (np. ogrodzenia, parkingi itp.);
- brak akcentowania tożsamości lokalnej na bazie *genius loci*;
- wprowadzanie stref o przeznaczeniu niezgodnym z charakterem miejsca oraz brak poszanowania dla istniejących współczesnych podziałów przestrzeni;
- znaczący udział i wpływ architektury współczesnej oraz form o podłożu techniczno-industrialnym;
- brak czytelnych oznaczeń, dojazdów, bram czy informatorów, sygnalizujących zmianę charakteru przestrzeni;
- unifikacja rozwiązań i powielenie wzorców w zakresie małej architektury, stosowanych technologii czy doboru funkcji, bez uwzględniania indywidualnego charakteru miejsca i potrzeb użytkowników;

- wprowadzanie obiektów architektonicznych typu współczesnego, wolnostojących obiektów gastronomicznych czy sanitarnych, wykonywanie dobudówek;
- wprowadzanie obiektów małej architektury takich jak nowoczesne ogrodzenia, latarnie i kosze na śmieci;
- stosowanie materiałów budowlanych obcych historii danego miejsca.

Do problemów **w zakresie użytkowania przestrzeni** historycznych parków, zaliczono:

- przeznaczenie przestrzeni wyłącznie pod pojedyncze funkcje, bez uwzględniania aspektu wielofunkcyjności przestrzeni publicznych;
- niewłaściwe gospodarowanie obiektami poprzez dbanie wyłącznie o wybrane elementy typu nawierzchnie bądź ogrodzenia, bez uwzględniania potrzeby przebudowy struktury zieleni, podziałów funkcjonalno-przestrzennych czy wytyczenia stref;
- przeznaczenie zabytkowych budynków pod instytucje nieposiadające wsparcia finansowego oraz bez możliwości konserwacji tych obiektów: jednostki edukacyjno-kulturowe (szkoły, biblioteki, domy kultury), placówki służby zdrowia i opieki społecznej (Domy Spokojnej Starości, szpitale, przychodnie);
- przeprowadzanie masowych imprez niewpisujących się w *genius loci* obiektu, ani niewiążących się stylistycznie z daną przestrzenią;
- zezwalanie na całkowitą swobodę działań użytkowników lub stosowanie bardzo restrykcyjnych przepisów w użytkowaniu przestrzeni parkowej;
- brak opracowanego programu użytkowego dla parku;
- odrębność formalna, funkcjonalna i pojęciowa parku, skutkująca jego programowym oddzieleniem od innych stref;
- komercjalizacja charakteru przestrzeni;
- niepełne wykorzystanie znaczenia strategicznego i prestiżowego parku, pomijanie aspektu turystycznego;
- niewielka liczba realizacji tymczasowych;
- degradacja wskutek stosowania nietrwałych materiałów;
- brak cykliczności działań rewaloryzacyjnych.

Do problemów **w zakresie gospodarowania zielenią oraz aspektów przyrodniczych i ekologicznych** historycznych parków, zaliczono:

- brak prowadzenia gospodarki drzewostanem;
- przypadkowość działań rewaloryzacyjnych, wprowadzenie nieuzasadnionych nasadzeń;
- przypadkowość działań pielęgnacyjnych, np. wykonywanie nieuzasadnionej wycinki;
- wprowadzanie gatunków drzew, krzewów i roślin zielnych niezwiązanych z historycznym oraz przyrodniczym charakterem miejsca;

- wprowadzanie roślin nie zgodnych z warunkami siedliskowymi przestrzeni parku (np. roślin wymagających silnej ekspozycji słonecznej, w miejscach zacienionych);
- stosowanie w nasadzeniach wyłącznie roślin egzotycznych, bez prób wykorzystywania gatunków rodzimych w celu przebudowy struktury ekologicznej;
- nieuwzględnianie zmienności kolorystycznej i pokrojowej roślin na przełomie roku;
- stosowanie roślin o dużych wymaganiach siedliskowych, bez możliwości zapewnienia im współmiernej pielęgnacji;
- nie uwzględnianie potrzeb siedliskowych fauny, poprzez brak zastosowania właściwych rozwiązań takich jak poidła, wymiarowane budki lęgowe, stanowiska bytowe;
- pomijanie zależności ekologicznych występujących na terenie parków oraz terenów z nim sąsiadującymi, poprzez odcinanie obiektów od reszty struktur ekologicznych;
- brak prowadzenia działań dydaktycznych z zakresu popularyzacji nauk przyrodniczych w parkach, z wykorzystaniem tablic informacyjnych, oznaczeń roślin czy zbiorowisk oraz informatorów [Szumacher 2005: 107-120].

Do problemów **w zakresie aspektów społecznych** parków historycznych, zaliczono:

- niską świadomość historii miejsca i wynikających z niej właściwości przestrzennych wśród użytkowników przestrzeni;
- brak zrozumienia i szacunku dla charakteru oraz przeznaczenia miejsca;
- niskie pojęcie estetyki, objawiające się popieraniem niewłaściwych rozwiązań w zakresie przemian przestrzeni parków;
- brak poczucia odpowiedzialności za kształtowanie przestrzeni parków lub bierny udział w konsultacjach społecznych;
- niska świadomość roli jednostki w procesie partycypacyjnym wśród użytkowników parków;
- brak wykorzystywania symboliki roślin, kolorów, wzorów;
- unifikacja i standaryzacja metod projektowych i środków wyrazu, bierne i dosłowne naśladowanie dawniejszych wzorców kulturalnych, intelektualnych i artystycznych;
- zaburzenia w procesie partycypacji, mające miejsce głównie tam, gdzie dialog nie został poprzedzony dostateczną edukacją społeczeństwa, albo granice partycypacji nie zostały wyraźnie zasygnalizowane;
- wandalizm i zachowania patologiczne;
- nieumiejętność wykorzystania potencjału parków przez właścicieli/zarządców obiektów w celach promocyjnych miejscowości.

Do problemów w zakresie aspektów ekonomicznych historycznych parków, zaliczono:

- brak wystarczających funduszy na przeprowadzanie procesu rewaloryzacyjnego;
- duże koszty utrzymania potrzebne do prawidłowego funkcjonowanie parku;
- spadek wartości gruntów, w związku ze zmianę struktury przestrzennej miast, bądź poprzez niekorzystne sąsiedztwo;
- brak umiejętności zarządzania parkiem oraz właściwej promocji [Zachariasz 2009; Trzaskowska i Adamiec 2014].

Ważnym zagadnieniem jest, aby przeprowadzane założenia programowe dla parków uwzględniały:

- definicję parku, jako specyficznego ekosystemu uwarunkowanego czynnikami historyczno-kulturowymi, przyrodniczymi, humanistycznymi i technologiczno-ekonomicznymi;
- istotę kształtowania *genius loci* w ujęciu historycznym, społecznym, ekologicznym, rekreacyjnym i ekonomicznym;
- podstawowe czynniki komfortu rekreacyjnego w parku oraz innych pokrewnych funkcji związanych z wypoczynkiem;
- niepowtarzalny charakter całości założenia parkowego dostosowanego do miejscowych i regionalnych cech przyrodniczo-kulturowych, klimatu, rzeźby terenu, system wodnego, warunków glebowych oraz zbiorowisk i kompozycji roślinnych;
- stworzenie ekosystemu o dużej chłonności i odporności rekreacyjnej oraz wysokich walorach, umożliwiającego prowadzenie gospodarki parkowej;
- dostosowanie treści i formy architektury, małej architektury parkowej, materiałów budowlanych, komunikacji i innych urządzeń technicznych zgodnie z charakterem przestrzeni oraz z potrzebami użytkowników i warunkami terenowymi;
- stworzenie zróżnicowanego systemu wewnątrz parkowych powiązanych z architekturą;
- umiejętne operowanie nastrojem, symbolem, barwą, kształtem, zapachem i dźwiękiem;
- stworzenie optymalnych warunków wzrostu i rozwoju roślin oraz fauny świadczących o charakterze przestrzeni.

Podsumowanie

Parki historyczne, jako tereny o ogromnym potencjale, często determinują wartość i atrakcyjność miejscowości. Niewłaściwe użytkowanie oraz brak zrozumienia charakteru tych przestrzeni odbija się, na jakości życia mieszkańców, aspektach ekonomicznych i przyrodniczych oraz sprzyja zatracaniu wiedzy o historii oraz zatrzymaniu rozwojowi kultury.

Poprzez określenie obecnych walorów miejsca oraz zestawienie ich z aspektami historycznymi, możliwe jest wyprowadzanie właściwych kierunków działań dotyczących działań rewaloryzacyjnych bądź konserwacyjnych. Nie zawsze wskazane będzie usilne dążenie do odbudowy tkanki zabytkowej, a wyłącznie zaznaczenie jej obecności pośród rozwiązań dla współczesnych potrzeb użytkowników.

Bibliography / Bibliografia

- [1] Siewniak M., Sikora D. (2010) Seminarium „Parki zabytkowe – ochrona i konserwacja” – wnioski poseminaryjne. „Kurier konserwatorski”, t. 8: 37-39.
- [2] Rylke J. (1987) *Wartości starych parków*. Warszawa: SGGW.
- [3] Szumacher I. (2005) *Funkcje ekologiczne parków miejskich*. UW, WGiSR. „Prace i Studia Geograficzne”, t. 36: 107-120.
- [4] Trzaskowska E., Adamiec P. (2014) *Wartości przyrodnicze parków historycznych Lublina na tle struktury ekologicznej miasta*. „Prace Komisji Krajobrazu Kulturowego” nr 25: 57-69.
- [5] Zachariasz A. (2009) *Współczesne kierunki i tendencje w projektowaniu parków publicznych*. „Nauka Przyroda Technologie”, t. 3, z. 1/2009, #60.

About author

Ewa Trzaskowska – graduate in Natural Philosophy from the John Paul II Catholic University of Lublin, ecologist, landscape architect. She works at the Institute of Landscape Architecture at the John Paul II Catholic University of Lublin. Her research interests focus on the problems of vegetation, including the specificity of plants and synanthropic plant species in Lublin. She deals with issues relating to the design and protection of open landscapes, natural and recreational systems, and the implementation of sustainable development in urban greenery design. A large part of her research is dedicated to housing estate green areas and their importance as human and animal habitats, along with their ecological functions, naturalistic planting design.

Paweł Adamiec – lecturer with the Institute of Landscape Architecture at the John Paul II Catholic University of Lublin, landscape architect, visual artist. He specializes in the design and formation of public spaces and urban design. His research focuses on urban area aesthetics and the selection and significance of greenery in urban ecosystems. His interests also include installation art, creative photography, makeup and nature photography.

O autorach

Ewa Trzaskowska – absolwentka filozofii przyrody KUL, ekolog, architekt krajobrazu. Pracuje w Instytucie Architektury Krajobrazu KUL. Prowadzi badania z zakresu szaty roślinnej, w tym specyfiki roślin i zbiorowisk synantropijnych Lublina. Zajmuje się zagadnieniami dotyczącymi kształtowania i ochrony krajobrazu otwartego, systemu przyrodniczego i wypoczynkowego oraz wprowadzania idei rozwoju zrównoważonego w kształtowaniu zieleni miast. Znaczącą część Jej zainteresowań stanowią tereny zieleni osiedlowej i ich znaczenie w kształtowaniu właściwego środowiska życia człowieka oraz siedlisk dla zwierząt z zachowaniem funkcji ekologicznych; projektowanie ogrodów naturalistycznych.

Paweł Adamiec – pracownik Instytutu Architektury Krajobrazu KUL, architekt krajobrazu, artysta wizualny. Specjalizuje się w projektowaniu i kształtowaniu przestrzeni publicznych oraz w designie miejskim. Prowadzi badania dotyczące estetyzacji terenów miejskich oraz doboru i znaczenia roślinności w strukturach ekologicznych miasta. Zajmuje się również instalacją artystyczną, fotografią kreatywną, charakterystykami oraz fotografią przyrody.

Contact / Kontakt: etrzaskowska@kul.pl; paweladamiec@kul.pl

DOI: 10.15584/topiarius.2018.7.5